

**UCHWAŁA NR V.39.2019
RADY GMINY PRZYSTAJŃ**

z dnia 11 marca 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024**

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018, poz. 1508 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy Przystajń uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć do realizacji na lata 2019-2024 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024 dla gminy Przystajń stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przystajń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Zbigniew Kmieć

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2019-2024**

Przystajń 2019

I. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Przystajń. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W programie są zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Działania programu mają charakter wielokierunkowy, dotyczą w szczególności profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy osobom dotkniętym przemocą.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników w tym między innymi dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program będzie realizowany o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U z 2015 r. poz.1390)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137)
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedur „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U z 2011r. Nr 209, poz. 1245).

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresję między członkami rodziny traktowano jako jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Przemoc stosowana przez osobę dorosłą wobec bliskich (w tym dzieci), postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli.

Na gruncie prawa i polityki społecznej podejmowano próby wyróżnienia przemocy społecznej akceptowanej (dopuszczalnej) i nadużywania przemocy, czy „niewłaściwej” przemocy w rodzinie, co znacznie utrudniało wszelkie próby zajęcia się problemem. W Polsce dostrzeżono zjawisko przemocy w rodzinie i zaczęto traktować je jako problem społeczny w latach 90-tych.

W rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie przybiera następującej formy:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniedbanie,
- przemoc materialna / ekonomiczna.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy. Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwale negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowanie.

Skalę problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Przystajń najlepiej zobrazują statystyki opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Na podstawie nowego rozporządzenia prawo do sporządzania „Niebieskiej Karty – A” formularza inicjującego postępowanie zyskali dodatkowo przedstawiciele oświaty, służby zdrowia oraz gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przedstawione poniżej zestawienie pokazuje, iż w gminie Przystajń od momentu powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tj. od października 2011 r. do grudnia 2018 r. w 95 rodzinach została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W wielu rodzinach procedura „Niebieskiej Karty” była wdrażana wielokrotnie.

Procedura „Niebieskiej Karty” została głównie wszczęta przez przedstawicieli Policji, którzy najczęściej otrzymywali zgłoszenia o podejrzeniu przemocy, natomiast w drugiej kolejności są przedstawiciele pomocy społecznej.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Procedura Niebieskiej Karty	5	15	14	16	11	11	10	13

Po przeanalizowaniu wszystkich „Niebieskich Kart” można stwierdzić, że najczęściej dochodzi do przemocy w małżeństwie. Analizując wszystkie przypadki można stwierdzić, że osobami pokrzywdzonymi są przede wszystkim kobiety, natomiast sprawcą przemocy domowej jest mężczyzna – mąż, syn.

Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego nie mają zapewnionej podstawowej potrzeby psychologicznej jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przejawiają wiele negatywnych uczuć tj. lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania.

Problem przemocy w rodzinie występuje w rodzinach, w których pojawiają się jakieś inne problemy tj. uzależnienie od alkoholu, problemy finansowe, problemy rodzinne np. małżeńskie, choroba, ale także przemoc zdarza się w tzw. „dobrych domach”.

Z analizy „Niebieskich Kart” wynika, iż w większości przypadków gdzie stwierdzono zjawisko przemocy istnieje również problem nadużywania oraz uzależnienia od alkoholu sprawców przemocy. Można również zauważyć, że dominującą formą przemocy występującą w większości rodzin jest przemoc psychiczna, która towarzyszy każdemu rodzajowi przemocy. Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie należą awantury domowe, w tym awantury pod

wpływem alkoholu, poniżanie, wyzwiska, krytykowanie, niepokojenie, groźby ,a także pobicia, uderzenie, popychanie, kopanie. Mimo, iż od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest on ciągle dużym problemem naszej gminy. Aby skutecznie zapobiegać przemocy w rodzinie i zwalczać jej negatywne skutki należy zwiększyć skuteczność dotychczasowych działań, co będzie stanowić główny cel programu.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Przystajń.

Cele szczegółowe:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Przystajń.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Działania:

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- podejmowanie skoordynowanych działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie,
- pomoc finansowa lub rzeczowa udzielana rodzinom z problemem przemocy,
- pomoc w formie dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych,
- wspieranie szkół w działaniach profilaktycznych z zakresu przemocy,
- współpraca z pedagogami, Policją , kuratorami na rzecz ograniczenia skali przemocy,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom z rodzin w których występuje przemoc.

Wskaźniki:

- ilość Niebieskich Kart,
- ilość rodzin objętych monitoringiem,
- ilość rodzin objętych Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ilość podjętych działań,
- liczba rodzin objętych pomocą,
- liczba interwencji,
- ilość dzieci , które skorzystały z pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- liczba ulotek, plakatów, artykułów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy.

V. ZADANIA

1. Upowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz o konsekwencjach stosowania przemocy. Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec tego zjawiska.
2. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o przemoc w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy (między innymi poprzez ulotki i broszury).
3. Poznanie postaw społecznych mieszkańców wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych, tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagogów, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej.

VI. REALIZATORZY

- Urząd Gminy w Przystajni,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki oświatowe na terenie gminy,
- Policja,
- Służba zdrowia,
- Prokuratura rejonowa w Częstochowie.

Sposób realizacji programu:

Zakłada się, że „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019- 2024” będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres pięciu lat.

Działania będą miały charakter:

1. profilaktyczny - promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,
2. edukacyjny – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym brak akceptacji dla przemocy, pomocowy – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno- terapeutyczne,
3. korekcyjno – edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy,
4. wspierający – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawach przeciwdziałania przemocy.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu gminy, a także środków pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz bieżącej analizy efektów, jakie udało się osiągnąć. Wzrost świadomości wśród lokalnej społeczności umożliwi szybsze reagowanie na krzywdę innych oraz przyczyni się do skuteczniejszego zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

X. EWALUACJA

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przystajni wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz instytucjami zaangażowanymi w pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy Przystajń, w których występuje problem przemocy. Bieżąca ewaluacja będzie odbywać się na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zakończenie

Zjawisko przemocy jest powszechnym zjawiskiem występującym na terenie całego kraju, jak i naszej gminy. Zjawisko przemocy nie powinno istnieć, ale niestety istnieje - stąd też należy kontynuować działania mające na celu przeciwdziałanie i zapobieganie temu zjawisku.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Przystajń umożliwi realizację wytyczonych celów, przy współpracy podmiotów świadczących pomoc rodzinom i osobom doznającym i stosującym przemoc w rodzinie. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będzie modyfikowany w zależności od pojawiających się nowych możliwości.